

fatter sig et Lovarbejde, som disse Mænd have anset for retfærdigt og billigt. Dette maa slaas fast; det er slaacet fast; men jeg skal vedblive at slaa det fast og bede Befolkningen omkring i Landet lægge Mærke til, hvorledes Ministeriet stiller sig til denne Sag. Vi have havt Pensionslovsforlaget for; Ministeren siger: Der kan jeg slet ikke gaa med; vi have havt et Forslag om Præsternes Kalbelse og om Menighedernes Valgret, som Valgerne ønske; Ministeriet siger: Det kunne vi slet ikke gaa med. Vi høre om den Lønningsmaade for vore Præster, som Befolkningens store Flexhed vil: Den kunne vi slet ikke gaa med til; vi høre om Uvidelsen af den kommunale Valgret, som Folket vil: Den kunne vi slet ikke gaa med til, og denne Lov kunne vi heller slet ikke gaa med til. Dette gjentager sig den ene Gang, efter den anden. Dette Ministerium staar altsaa aldeles klart som Modstandere af saa mange og saa væsentlige Reformers overfor den store Befolkning, som Modstandere, som den, der ikke kunne gaa med, og det skal være til deres Ros, naar det er deres Overbevisning, at de ikke kunne gaa med, men det kan ikke blive til deres Ros, at de desuagtet blive stidende. Den ærede Minister kom til at sige, at af de Grunde, hvorfor Regjeringen ikke kunde gaa med, var den væsentligste den, at den ikke kunde finde det retfærdigt, men at det tillige var unyttigt, og det forekommer mig, at den ærede Minister mente, at det ligeover Landstinget vilde være unyttigt at gaa med. Dette kan ikke forsvare et Ministerium. Det kan forsvare et Ministerium, at det siger: Efter vor Overbevisning er det uretfærdigt, er det ikke gavnligt, er det skadeligt; men det kan ikke forsvare et Ministerium at sige: Overfor Landstinget er det unyttigt at gaa med. (Indenrigsministeren. Det har jeg ikke sagt!). Det er Ministeriets Pligt at gaa med, og naar Ministeriet gaar med, veed det ikke, om det vil blive unyttigt at gaa med. Det kan blive nyttigt paa et andet Sted, naar man gaar med, medens det kan blive unyttigt, naar man ikke gaar med. Det kan i alt Fald ikke være nogen berettiget Paastand af et Ministerium at skyde sig ind under det andet Thing. Et Ministerium maa have en selvstændig Mening, og om det ene eller det andet Thing vil gaa med eller ikke, kan ikke være tilstrækkelig Grund til at sige: Vi kunne ikke være med, fordi det er unyttigt. Men saa kom den ærede Minister til at sige, at han havde gjort saa Meget; han ansøgte, hvad han havde gjort. Sa, hvad har han da gjort? For 2 Aar siden tilbød Ministeren forskellige Reformers i Fæstelovgivningen; men især, da han kom med et Fæstelovgivningsforbedringsforslag, som han ikke med det Forslag, som han havde budt os Næret i Forveien. Nei, det var allerede begrændset, det var allerede indskrænket. Nogle af de Tilbud, som han havde gjort os Næret i Forveien, saae vi ikke optagne i Lovforslaget. Soldt saa den ærede Mi-

nister fast paa det Lovforslag, han selv indbragte? Nei, han gik ind paa de Forandringer, som man paa et andet Sted vilde have og der vedtog. Han holdt ikke ud til det Yderste, stod imod og sagde: Dette er det Mindste, man kan ville, naar man vil Reformere i Fæstelovgivningen; jeg kan ikke slaa af derpaa, det er det Mindste. Gjorde den ærede Minister dette? Nei, det gjorde han ikke; han fandt sig i, at hans Lovforslag blev begrændset. Den ærede Minister sagde, at hans Lovforslag ikke blev modtaget med Tak paa et andet Sted — det var formodentlig ikke Ordene, men det var omtrent Tanken dert. Sa, det er selvsølgelig, at naar Folk komme frem, som forsøge at gjøre Alle tilpas, gjøre de Ingen tilpas. Naar man vil Noget halvt, saar man Mishag og Modstand fra begge Sider, og denne Erfaring har den ærede Minister gjort her. Han kom med Noget, der hverken var det One eller det Andet, der var noget Halvt, som sagt, og derfor fik han Modstand fra Høire og Modstand fra Venstre, fordi Ingen kunde være fornøjet med det. Det forekommer mig, at dette er en gavnlig Lære for den ærede Minister om, at han maa kaste sig fuldt i Armene paa en af Siderne. Vil han reformere Fæstelovgivningen, lad han da holde sig fast ved, hvad han en Gang selv personlig har indrømmet, at han vil; det er dog den mindste Fordring, man kan gjøre, at han holder fast derved. Saa siger den ærede Minister, at den nye Lære, som han har proklameret, at Fæstetvangen ikke ligger paa Jorden, men kun paa Gaardene, har faaet en Begrændsning ved den sidste Lov. Sa, hvad var det for en Begrændsning? Det var den, at medens vi andre simple Folk, saa længe vi have kjendt til Fæstelovgivningen og befattet os med den, have antaget, at en Jordlod paa Bondejord, som havde over 1 Rd. Hartkorn eller 1 Rd. Hartkorn, var Fæstetvang undergIVEN, saa har den ærede Minister sagt: Nei, det er der ikke Tale om, og den Grændse, som han har slaaet fast, er 2 Tønder; han har for Jordrotterne indvundet 1 Rd. Hartkorn for hvert Gaardbrug, de ville indskrænke, han har ved sit Lovforslag, som nu er Lov, hjulpet til at tage Fæstetvangen bort fra 1 Rd. Hartkorn mere ved ethvert Jordbrug, end det, som vi hidtil gik ud fra ved undergivet Fæstetvang. Det er denne Foranstaltning, den ærede Minister har af Fæstetvørgsmaalet. Den ærede Indenrigsminister talte om, at ingen af vore Indenrigsministre saa strengt har overholdt Fæstelovgivningen som han (Indenrigsministeren. Jeg sagde strengere!). Den ærede Minister siger strengere; ja, det kan jeg meget godt forstaa, thi den har aldrig været strengt overholdt, der har fundet Afsvigelses Sted i mange, og betydelige Retninger. Jeg husker godt, hvorledes jeg har givet en lang Række af Dplysninger fra den Tid, da Godseierne selv sad i Rentekammeret og Rancelliet; de afpøeg selv